

EL DEBATE DE LA AVL

Economia de la llengua

PAU Rausell Köster *

ARA que anem aclarint que són el filòlegs els que han de parlar sobre les qüestions normativitzadores de la llengua és el moment adient de plantejar que poden fer altres ciències per ella. Usar una llengua és un fenomen exclusivament humà i per tant complex. Explicar-ho resulta un exercici caleidoscòpic; raons històriques, socials, psicològiques, ideològiques, antropològiques, legals, neuronals, tecnològiques, fisiològiques... i, encara que vos sàpiga mal, econòmiques, entre d'altres, poden explicar perquè en un moment concret un ésser humà empra un registre i una llengua i no una altra.

Estaria ben segur que per a explicar perquè un espècimen de setze primaveres en comptes de dir: *«quedem demà tots, a les deu, en el centre comercial per a anar al cinema»*, expressa *«qdem dma tts, 10, en cc xa cnma»*, la ciència social més adient és l'econòmica. Estalviar-se uns duros n'és la motivació principal, tot i que quatre sociòlegs rebuscats parlen de *«la necessitat de comptar amb un dialecte propi que evidència la fractura dels espais generacionals»*. Però l'economia de la llengua és útil també en altres casos. Ja Adam Smith assenyalava que els humans comercien perquè tenen la capacitat de comunicar-se i hi ha treballs d'economistes que tracten de demostrar que una part dels fluxos comercials ve explicada per raons lingüístiques. És a dir, tracten de demostrar que comercien més amb aquells que parlen la mateixa llengua que nosaltres, qüestió que des del sen-

«Més important que un parlamentari valencià pugui parlar en la seua llengua a Brussel·les és que Microsoft considere el català com segona o tercera llengua per al seu software».

tit comú sembla prou òbvia, però que la teoria del comerç internacional convencional no té massa en compte. En general, podem dir que l'economia de la llengua n'és l'aproximació des de les ferramentes econòmiques a aquells fenòmens on la variable lingüística és una variable rellevant...

Així, per exemple, François Grin ha determinat recentment que per a un treballador de la zona francòfona suïssa saber alemany li reporta uns guanys en mitjana d'un 23% més que un altre amb la mateixa formació i experiència (més que el coneixement de l'anglès). Per altra banda, per a un suís de parla alemanya el coneixement del francès sols li reporta un 15% més de guanys, mentre que el coneixement de l'anglès li pot reportar més d'un 25%. Aquesta mateixa recerca, calculant els costos de l'aprenentatge de les llengües, determina que la rendibilitat dels diners destinats a la formació lingüística són a Suïssa: un 6,48% per a l'alemany i un 4,71% per a l'anglès en la Suïssa francòfona, i un 12,57% i un 9,99% per l'anglès i francès en la Suïssa germànica, respectivament. Com es pot comprovar, la rendibilitat de les llen-

gües, en Suïssa, és superior a la de molts productes financers.

La pregunta ara és: un valencià amb habilitats lingüístiques en llengua catalana obté diferències salarials en les mateixes condicions de formació i experiència? Si la resposta fóra sí (i des d'aquí aprofiteu per si algú li abelleix finançar la recerca), probablement la situació del valencià per les properes dècades estaria assegurada. Ja sé que no és rellevant per a ser president de la Generalitat Valenciana... però i en altres casos?

Una altra visió valuosa aporta aquesta aproximació de les variables salarials qüestionant la perspectiva més convencional (i també més naïf) de que el decliu del català és directament degut a raons de mercat. Així, queda prou manifest que la recompensa per el coneixement de l'anglès, a mesura que va generalitzant-se, es va reduint, al mateix temps que es va incrementant el premi de mercat per a l'adquisició d'altres habilitats lingüístiques d'espais econòmics amb suficient capacitat de demanda. És a dir, si bé la dinàmica de l'expansió de les llengües, dirigida per les forces de la globalització, apunta al reforçament de l'anglès, també conté mecanismes que ens asseguren